

TÌNH HÌNH TỘI PHẠM MUA BÁN NGƯỜI VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA TRONG CÔNG TÁC PHÒNG NGỪA CỦA LỰC LƯỢNG BỘ ĐỘI BIÊN PHÒNG TỈNH HÀ GIANG

VŨ TUẤN ANH*

Bài viết tập trung làm rõ tình hình tội phạm mua bán người trên địa bàn tỉnh Hà Giang thời gian qua, trên cơ sở đó, xác định một số vấn đề đặt ra trong công tác phòng ngừa loại tội phạm này của lực lượng Bộ đội biên phòng tỉnh Hà Giang trong thời gian tới.

Từ khoá: Tội phạm mua bán người, phòng ngừa tội phạm, Bộ đội biên phòng.

Ngày nhận bài: 15/6/2022; Biên tập xong: 01/7/2022; Duyệt đăng: 15/7/2022

The article clarifies the situation of human trafficking crime in Ha Giang province over the past time, then identifies a number of issues raised in the prevention of this type of crime by Ha Giang Border guard in the near future.

Keywords: Human trafficking crime, crime prevention, the Border guard.

1. Tình hình tội phạm mua bán người trên địa bàn tỉnh Hà Giang

Những năm gần đây, tình hình tội phạm mua bán người ở Việt Nam nói chung và địa bàn tỉnh Hà Giang nói riêng diễn biến hết sức phức tạp, có chiều hướng gia tăng với nhiều phương thức, thủ đoạn ngày càng tinh vi, nguy hiểm. Tội phạm mua bán người có xu hướng quốc tế hoá, xuất hiện nhiều đường dây mua bán người, mua bán trẻ em xuyên quốc gia, xuyên biên giới liên quan đến nhiều đối tượng thuộc nhiều địa phương, có sự kết chặt chẽ giữa tội phạm trong nước và nước ngoài. Nạn mua bán người không chỉ đe dọa đến an ninh, an toàn của con người trên nhiều phương diện mà còn đe dọa nghiêm trọng đến an ninh biên giới (ANBG), trật tự an toàn xã hội (TTATXH) và làm gia tăng tính chất phức tạp của tội phạm có tổ chức, tội phạm xuyên quốc gia trên tuyến biên giới Việt Nam. Vì vậy, việc phát huy sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị trong phòng, chống tội phạm là nhiệm vụ cốt lõi trong chiến lược bảo vệ an ninh biên giới quốc gia, trong đó lực lượng Bộ đội biên phòng (BĐBP) được xác định là lực lượng nòng cốt, chủ đạo trong trong sự nghiệp cách mạng, sự nghiệp bảo vệ chủ quyền, an ninh biên giới.

Theo số liệu thống kê của lực lượng BĐBP tỉnh Hà Giang, từ năm 2015 đến năm 2021, trên địa bàn tỉnh Hà Giang đã xảy ra 93 vụ, 41 đối tượng liên quan đến tội phạm mua bán người và đã tiến hành xác lập 17 chuyên án, khởi tố 25 vụ án, 32 bị can về tội mua bán người và giải cứu thành công 79 nạn nhân (chủ yếu là phụ nữ và trẻ em) [2]. Tội phạm mua bán người trên địa bàn Hà Giang có diễn biến bất thường và không theo một quy luật tăng giảm nào về mặt thời gian cho thấy tính chất phức tạp, nguy hiểm, khó lường của loại tội phạm này. Các đối tượng thường lợi dụng tình hình bất ổn về ANTT để thực hiện các hành vi phạm tội, chẳng hạn từ năm 2019-2022 lợi dụng tình hình, diễn biến phức tạp của đại dịch Covid-19, các đối tượng đã tăng cường dụ dỗ, lôi kéo người dân tham gia vào các đường dây mua bán người và thực hiện các hành vi mua bán người với nhiều chiêu thức và thủ đoạn khác nhau.

Tội phạm mua bán người được thực hiện dưới cả hai hình thức là đồng phạm và phạm tội riêng lẻ, nhưng chủ yếu được thực hiện dưới hình thức đồng phạm với 78,3% [2]. Trong các vụ án đồng phạm trong thời gian

* Phòng phòng chống ma túy và tội phạm, Bộ đội biên phòng tỉnh Hà Giang

gần đây, các đối tượng trong nước và nước ngoài thường móc nối, liên kết hình thành các đường dây mua bán người có tính chất xuyên quốc gia, xuyên biên giới mang tính tội phạm có tổ chức.

Về đặc điểm nhân thân đối tượng phạm tội mua bán người: Qua khảo sát cho thấy, các đối tượng phạm tội chủ yếu là nam giới (chiếm 75%) và nữ giới chiếm một tỉ lệ thấp (25%). Độ tuổi phạm tội chủ yếu của loại tội phạm này là trên 35 tuổi (73,7%) và độ tuổi dưới 35 tuổi chiếm một tỉ lệ nhỏ (26,3%) [2]. Trong những năm gần đây, loại tội phạm này có xu hướng ngày càng trẻ hoá.

Khảo sát cho thấy, các đối tượng phạm tội mua bán người thường có trình độ học vấn thấp nhưng có hiểu biết về xã hội: Trình độ trung học phổ thông chiếm tỉ lệ nhỏ (12,5%), phần lớn là có trình độ trung học cơ sở (55,8%), còn lại là mù chữ (31,7%) [2]. Số người phạm tội chủ yếu là người dân tộc thiểu số (chiếm 85%), đặc biệt là đồng bào ở các địa bàn vùng sâu, vùng xa, vùng giáp biên giới có mối quan hệ thân tộc, dòng tộc phức tạp với phía bên kia biên giới và am hiểu văn hoá, phong tục tập quán, địa lý tự nhiên, có hiểu biết xã hội nhất định.

Đấu tranh với loại tội phạm này cho thấy, động cơ phạm tội của tội phạm mua bán người chủ yếu là lợi ích vật chất (chiếm 95%) - món lợi nhuận “siêu hời” thúc đẩy người phạm tội thực hiện hành vi phạm tội [2]. Địa bàn hoạt động của loại tội phạm này chủ yếu là ở các vùng giáp biên, vùng sâu, vùng xa, nơi mà trình độ dân trí của người dân còn thấp, đời sống kinh tế - xã hội còn gặp nhiều khó khăn, thiếu thốn.

Nghiên cứu cho thấy, phương thức, thủ đoạn phạm tội mua bán người luôn có sự thay đổi, ngày càng tinh vi, xảo quyệt tập trung vào những phương thức, thủ đoạn sau: Môi giới, tìm việc làm (33%); tham quan du lịch, kết hôn (27%); sử dụng mạng internet, mạng xã hội (28%); các phương thức, thủ đoạn khác (12%) [2]. Những năm gần đây các đối tượng triệt để lợi dụng khoa học kĩ thuật, đặc biệt

là sử dụng mạng internet, mạng xã hội để dụ dỗ, lừa gạt nạn nhân ra nước ngoài hoặc móc nối, cấu kết với các đối tượng ở trong nước thực hiện các hành vi mua bán người qua biên giới.

Tình hình tội phạm mua bán người trên địa bàn Hà Giang ngoài những con số được phản ánh qua những số liệu trên (phần hiện) còn bao gồm phần “ẩn” của tội phạm mà chúng ta chưa phát hiện hoặc đã được phát hiện nhưng không bị xử lý về hình sự. Số liệu thống kê cho thấy, từ năm 2015 đến nay lực lượng ĐBP tỉnh Hà Giang đã phát hiện 94 vụ việc liên quan đến tội phạm mua bán người nhưng chỉ khởi tố 25 vụ án/32 bị can về tội mua bán người [2]. Như vậy, số lượng vụ án mua bán người, mua bán trẻ em đã được điều tra, truy tố, xét xử còn hạn chế so với số lượng vụ án xảy ra trên thực tế.

Nguyên nhân dẫn đến phần ẩn của tình hình tội phạm mua bán người: Địa bàn của loại tội phạm này chủ yếu là ở vùng núi, vùng sâu, vùng xa, vùng giáp biên có mối quan hệ thân tộc, dòng tộc phức tạp với phía bên kia biên giới. Cùng với đó là nạn du canh, du cư khó kiểm soát dẫn đến việc xác minh nhân thân, lai lịch của nạn nhân và người phạm tội rất khó khăn và chủ yếu khi nào gia đình hoặc nạn nhân có đơn tố cáo thì lực lượng chức năng mới nắm bắt được tình hình. Nhiều vụ việc, nạn nhân vẫn lưu lạc, chưa biết được tung tích, địa chỉ nên chưa đủ căn cứ để khởi tố, điều tra, nhiều đối tượng đã bỏ trốn sang bên kia biên giới dẫn đến quá trình điều tra bị kéo dài, đình trệ. Các vụ án phạm tội mua bán người, hầu như liên quan đến các đối tượng là người nước ngoài gây khó khăn cho công tác điều tra, thu thập chứng cứ và cần có cơ chế phối hợp hiệu quả giữa lực lượng chức năng các nước trong tổ chức các hoạt động đấu tranh, phòng chống tội phạm.

2. Nguyên nhân, điều kiện phát sinh tội phạm mua bán người trên địa bàn tỉnh Hà Giang

Tình hình tội phạm mua bán người này sinh, tồn tại là do sự tác động của nhiều yếu

tổ khác nhau:

Một là, xuất phát từ vị trí địa lí: Với đặc điểm là một tỉnh miền núi phía Bắc của Tổ quốc với đường biên giới dài 274 km giáp với Trung Quốc, Hà Giang được xác định là “điểm nóng” của nạn mua bán người. Hơn nữa, Hà Giang là một tỉnh có cửa khẩu quốc tế và có nhiều đường tiểu ngạch qua lại hai bên biên giới Việt - Trung với các hoạt động thương mại, thông thương ngày càng mở rộng, thông thoáng. Đây là điều kiện thuận lợi để các đối tượng phạm tội lợi dụng các danh nghĩa công khai thực hiện các hành vi vi phạm pháp luật, trong đó có tội phạm mua bán người.

Ngoài ra, đồng bào dân tộc sống ở khu vực biên giới Việt Nam - Trung Quốc với đặc điểm địa lí tự nhiên núi liền núi, sông liền sông, mang đậm nét mối quan hệ thân tộc, dòng tộc lâu đời, thuận lợi cho nhân dân hai bên biên giới giao lưu văn hoá, buôn bán, thăm thân... Nên hoạt động mua bán người sang bên kia biên giới có chiều hướng gia tăng với nhiều thủ đoạn tinh vi như thăm thân, kết hôn, lao động... để đưa nạn nhân sang bên kia biên giới phục vụ các mục đích khác nhau. Đồng thời, gây khó khăn, cản trở cho các hoạt động tuần tra, đấu tranh, phòng chống tội phạm của các lực lượng chức năng bảo vệ an ninh quốc gia và TTATXH, trong đó có lực lượng ĐBQP tỉnh Hà Giang.

Hai là, những lỗ hổng trong công tác quản lý nhà nước đã tạo kẽ hở cho các đối tượng phạm tội ở trong và ngoài nước lợi dụng thực hiện các hành vi mua bán người. Hệ thống văn bản quy phạm pháp luật làm cơ sở cho công tác quản lý nhà nước và thực hiện các chức năng phòng chống tội phạm mua bán còn nhiều bất cập, chưa tương thích, đồng bộ với các văn bản quy phạm pháp luật quốc tế về phòng, chống tội phạm mua bán người.

Cơ cấu kinh tế tạo nên sự chênh lệch kinh tế giữa vùng thành thị, đồng bằng với vùng miền núi, biên giới, vùng sâu, vùng xa là một trong những nguyên nhân dẫn đến tình trạng buôn bán người hiện nay. Cơ cấu kinh tế tạo

nên sự phân hoá giàu - nghèo sâu sắc khiến cho một bộ phận nhân dân, nhất là đồng bào dân tộc thiểu số ở vùng núi, vùng giáp biên nơi mà điều kiện kinh tế còn khó khăn, không có việc làm, không có vốn, trình độ dân trí còn thấp trở nên nghèo đói, bần cùng là cơ hội để các đối tượng dụ dỗ, mua chuộc, lôi kéo tham gia vào các đường dây mua bán người hay trở thành nạn nhân của tội phạm này.

Công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật về phòng, chống tội phạm mua bán người chưa thực sự hiệu quả, chưa đến được với người dân tại cơ sở, nhất là đồng bào ở khu vực biên giới, vùng sâu, vùng xa. Mặt khác, do sự khác biệt về trình độ, ngôn ngữ của đồng bào vùng dân tộc thiểu số, trong khi cơ quan chức năng vẫn áp dụng các hình thức tuyên truyền, chưa gắn liền với các chính sách phát triển, kinh tế xã hội để cải thiện đời sống, nâng cao dân trí cho quần chúng nhân dân.

Ba là, xuất phát từ âm mưu, phương thức của tội phạm mua bán người và sự phát triển mạng xã hội: Do ảnh hưởng, tác động và sự móc nối của tội phạm quốc tế, một số kẻ phạm tội đã coi hoạt động tội phạm là một “nghề” kiếm sống và làm giàu bất hợp pháp. Cùng với đó, phương thức, thủ đoạn của tội phạm mua bán người ngày càng tinh vi, xảo quyệt, có sự kết chặt chẽ giữa đối tượng trong nước với các đối tượng ở nước ngoài, giữa người mua, người bán, người môi giới hình thành nên các đường dây mua bán người có tính chất xuyên quốc gia, xuyên biên giới. Trước đây, để tiếp cận nạn nhân, đối tượng phải gặp gỡ, rủ rê, lôi kéo tạo lòng tin thì hiện nay thông qua mạng xã hội, mạng internet để tiếp cận nạn nhân, với nhiều chiêu thức khác nhau như: Lập các tài khoản cá nhân trên mạng xã hội, kết bạn hoặc tham gia các hội, nhóm trên facebook, zalo để tiếp cận, làm quen với nạn nhân; giả danh lực lượng chức năng bằng cách lập các tài khoản cá nhân trên mạng xã hội để dụ dỗ, lừa gạt nạn nhân; đăng tin tuyển dụng trên các trang mạng xã hội với các danh nghĩa kết hôn, lao động để tiếp cận các nạn nhân trong các gia đình có hoàn cảnh kinh tế khó khăn... gây khó khăn cho công tác

phát hiện, đấu tranh của lực lượng chức năng.

Bốn là, bối cảnh hội nhập kinh tế quốc tế, quan hệ đối ngoại của tỉnh Hà Giang với các tỉnh giáp biên Trung Quốc càng ngày càng mở rộng, thu hút ngày càng nhiều các tổ chức, cá nhân người nước ngoài thực hiện các hoạt động hợp tác, đầu tư, kinh doanh. Đây cũng là điều kiện thuận lợi để các thế đối tượng trong và ngoài nước lợi dụng các danh nghĩa thăm thân, du lịch, liên kết làm ăn kinh tế để lừa phụ nữ, trẻ em dưới dạng đưa đi làm việc ở nước ngoài, cho nhận con nuôi, kết hôn rồi đưa ra nước ngoài mua bán với các mục đích khác nhau.

Năm là, những bất cập, hạn chế trong công tác phòng ngừa tội phạm mua bán người của các cơ quan chức năng trong đó có lực lượng BDBP tỉnh tác động trực tiếp đến diễn biến của tình hình tội phạm mua bán người. Các đơn vị chuyên trách về phòng, chống tội phạm mua bán người chưa phát huy hết trách nhiệm, vai trò trong việc tổ chức lực lượng, phương tiện, biện pháp trong phòng, chống tội phạm mua bán người; chưa phát huy được sức mạnh của cả hệ thống chính trị trong công tác phòng ngừa tội phạm; chưa làm tốt chức năng tham mưu cho chính quyền địa phương, các cơ quan, ban ngành trong việc xây dựng một “môi trường kháng tội phạm”. Việc triển khai thực hiện các biện pháp nghiệp vụ cơ bản trong phòng, chống tội phạm mua bán người còn chưa đồng bộ, bị động và chưa thực sự hiệu quả. Công tác điều tra, đề nghị xử lý tội phạm, giáo dục người phạm tội còn chưa đem lại kết quả như mong muốn, chưa phản ánh đúng thực trạng của tình hình tội phạm.

3. Biện pháp nâng cao hiệu quả công tác phòng ngừa tội phạm mua bán người của lực lượng Bộ đội biên phòng tỉnh Hà Giang

Trước những diễn biến, tác động của tình hình thế giới, khu vực và trong nước, tình hình tội phạm mua bán người ở nước ta nói chung và địa bàn tỉnh Hà Giang nói riêng trong thời gian tới sẽ có những diễn biến phức tạp, khó lường với xu hướng tăng về số lượng và tính chất sẽ phức tạp, nghiêm trọng hơn.

Đặc biệt, âm mưu, phương thức của tội phạm ngày càng tinh vi, xảo quyệt, khai thác tối đa các phương thức phạm tội truyền thống và triệt để lợi dụng khoa học kỹ thuật, mạng internet, mạng xã hội thực hiện các hành vi phạm tội, hình thành các đường dây mua bán người có tính chất xuyên quốc gia, xuyên biên giới. Đứng trước tình hình đó, nhằm nâng cao hiệu quả công tác phòng ngừa trong thời gian tới, lực lượng BDBP tỉnh Hà Giang cần chú trọng vào những vấn đề sau:

Thứ nhất, cần chú trọng công tác phòng ngừa xã hội, xác định đây là giải pháp mang tính chiến lược, lâu dài

- Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật, nâng cao nhận thức cho quần chúng nhân dân về phòng ngừa tội phạm mua bán người

Đây là giải pháp mang tính chiến lược lâu dài và quan trọng trong phòng ngừa tội phạm mua bán người, tạo thế chủ động, khả năng tự phòng ngừa của quần chúng nhân dân trong phòng ngừa tội phạm. Để thực hiện tốt nội dung này, lực lượng BDBP cần phát huy hơn nữa vai trò, trách nhiệm của các cơ quan, ban ngành trong việc nâng cao hiệu quả công tác tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật về phòng, chống tội phạm mua bán người. Đổi mới công tác giáo dục, tuyên truyền cả về nội dung và hình thức tập trung vào những nội dung như: Tác hại của việc mua bán người; âm mưu, thủ đoạn của các đối tượng; ý thức cảnh giác, phòng ngừa, tố giác tội phạm nhằm nâng cao ý thức ảnh hưởng của người dân trong phòng chống tội phạm, ý thức thượng tôn pháp luật và tham gia tích cực vào phong trào bảo vệ an ninh biên giới và trật tự an toàn xã hội.

Công tác tuyên truyền, phổ biến giáo dục phải tập trung vào những địa bàn là điểm nóng của tội phạm mua bán người, phức tạp về an ninh chính trị và những vùng sâu, vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số có điều kiện kinh tế, xã hội còn khó khăn. Hoạt động này phải được tiến hành một cách thường xuyên, liên tục theo chương trình, kế hoạch, có nội dung, hình thức tuyên truyền phù hợp với từng đối tượng, hoàn cảnh nhất định.

- *Tập trung phát triển kinh tế - xã hội, đặc biệt là vùng biên giới, vùng sâu, vùng xa*

Nghiên cứu tình hình tội phạm cho thấy, động cơ phạm tội của tội phạm mua bán người chủ yếu là lợi ích vật chất (chiếm 95%) và đối tượng thực hiện hành vi phạm tội là người thất nghiệp, không có việc làm. Điều đó cho thấy, để giải quyết tận gốc nguyên nhân và điều kiện làm phát sinh tội phạm mua bán người, cần đẩy mạnh phát triển kinh tế, xã hội gắn liền với xoá đói, giảm nghèo nâng cao trình độ dân trí cho quần chúng nhân dân, khắc phục những tồn tại, khó khăn trong việc thực hiện các chính sách pháp luật, an sinh xã hội và giải quyết việc làm nhất là ở vùng núi, vùng sâu, vùng xa. Lực lượng BDBP cần chủ động, tích cực tham mưu cho chính quyền địa phương, các ban ngành xây dựng, thực hiện các chính sách phát triển kinh tế, xã hội, bảo đảm mục tiêu phát triển bền vững, ổn định gắn với các mục tiêu quốc phòng, an ninh. Đồng thời, tìm ra những sơ hở, thiếu sót trong việc thực hiện các chính sách kinh tế, xã hội, từ đó chủ động tham mưu, phối hợp với chính quyền địa phương thực hiện song hành chính sách phát triển kinh tế - xã hội với các kế hoạch phòng ngừa tội phạm không để các thế lực thù địch, các loại tội phạm dụ dỗ, lôi kéo người dân tham gia vào các đường dây phạm tội hay trở thành nạn nhân của loại tội phạm này.

Ngoài ra, lực lượng BDBP cần tham mưu, phối hợp với chính quyền địa phương, các cơ quan, ban ngành thực hiện phát triển văn hoá, giáo dục nâng cao trình độ dân trí, nhận thức của quần chúng nhân dân trong phòng ngừa tội phạm. Số đối tượng phạm tội mua bán người chủ yếu là người có trình độ văn hoá thấp, đặc biệt, số mù chữ chiếm đến 31% [2]. Vì vậy, công tác phổ cập giáo dục, nâng cao nhận thức cho quần chúng trong phòng ngừa tội phạm có ý nghĩa hết sức quan trọng. Lực lượng BDBP cần tham mưu cho chính quyền địa phương xây dựng môi trường văn hoá lành mạnh, giáo dục ý thức thượng tôn pháp luật, xây dựng môi trường văn hoá lành mạnh với mục tiêu nâng cao “sức đề kháng” cho quần chúng nhân dân không để các thế

lực thù địch, các loại tội phạm lôi kéo, tham gia thực hiện, tiếp tay cho tội phạm hay trở thành nạn nhân của tội phạm mua bán người. Nâng cao ý thức của quần chúng nhân dân trong việc tham gia tích cực vào các phong trào toàn dân bảo vệ an ninh quốc gia, an ninh biên giới, phát huy sức mạnh tổng hợp của quần chúng nhân dân trong việc thực hiện chiến lược quốc phòng toàn dân.

- *Nâng cao hiệu quả công tác quản lý nhà nước ở địa phương*

Trong thời gian tới, cần tiếp tục thực hiện Chỉ thị 48/CT-TW ngày 22/10/2010 của Bộ Chính trị về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác phòng, chống tội phạm trong tình hình mới, Chỉ thị 09/CT-TW ngày 01/12/2011 Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với phong trào toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc trong tình hình mới, Chỉ thị 1408/CT-TTg của Thủ tướng Chính phủ về phòng, chống tội phạm xâm hại trẻ em, mua bán trẻ em. Lực lượng BDBP tỉnh cần chủ động, tích cực tham mưu, kiến nghị với chính quyền địa phương, các cơ quan, ban ngành khắc phục những sơ hở, thiếu sót trong công tác quản lý nhà nước ở địa phương, kịp thời giải quyết các vấn đề nảy sinh, phức tạp về an ninh trật tự như: Giải quyết, xử lý dứt điểm các tranh chấp, xung đột trong cộng đồng dân cư không để các thế lực, các loại tội phạm tuyên truyền, lôi kéo người dân tham gia thực hiện tội phạm; tổ chức tốt các hoạt động tái hòa nhập cộng đồng cho các nạn nhân bị mua bán trở về; khắc phục những khó khăn về kinh tế, tạo công ăn việc làm ổn định để họ sớm hoà nhập với cộng đồng...

Thứ hai, nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác phòng ngừa nghiệp vụ trong phòng ngừa tội phạm mua bán người

- *Nâng cao hiệu quả công tác nắm tình hình:*

Nắm tình hình là khâu mở đầu trong các hoạt động chuyên môn của lực lượng BDBP, có vai trò quyết định, chi phối đến thành công, hiệu quả của công tác phòng ngừa tội phạm. Vì vậy, trong phòng ngừa tội phạm mua bán người, phải xác định đây là công tác

trọng tâm, quan trọng, tạo điều kiện để tính toán lựa chọn thực hiện các biện pháp khác của lực lượng BDBP. Để thực hiện tốt công tác nắm tình hình, trong thời gian tới lực lượng BDBP cần thực hiện tốt các vấn đề sau: Cần nắm chắc tình hình địa bàn, tập trung vào các điểm nóng của tội phạm mua bán người như: các tuyến đường biên giới, điểm thông quan, lối tắt, địa bàn ngoại biên, cửa khẩu và hai bên “cánh gà” nơi mà tội phạm mua bán người thường triệt để lợi dụng để tiến hành các hoạt động câu móc, lôi kéo người tham gia vào các đường dây mua bán người hay thực hiện các giao dịch mua bán người. Bên cạnh đó, phải nắm chắc tình hình ANTT, nhất là tình hình tội phạm và tệ nạn xã hội liên quan, ảnh hưởng đến tội phạm mua bán người, những vụ việc có nghi vấn liên quan đến các hành vi mua bán người hay móc nối, lối khéo, hình thành các đường dây mua bán người; Cập nhật, nắm chắc tình hình, đặc điểm, quy luật hoạt động của các đối tượng phạm tội, làm rõ về âm mưu, phương thức, thủ đoạn đặc biệt là những phương thức, thủ đoạn mới...

Để chủ động nắm bắt thông tin kịp thời, chính xác về tình hình, diễn biến tội phạm mua bán người, lực lượng BDBP cần tập trung thực hiện một số biện pháp sau: Cần xác định, coi trọng nắm tình hình từ xa, toàn diện, kịp thời phục vụ hiệu quả công tác đánh giá, phân tích, xử lý thông tin liên quan đến tình hình tội phạm mua bán người; Làm tốt công tác sưu tập địa bàn, trọng tâm là các xã biên giới, vùng giáp biên là “điểm nóng” của tội phạm mua bán người; rà soát, lập hồ sơ quản lý đối tượng có dấu hiệu liên quan đến tội phạm mua bán người; xây dựng, sử dụng và bố trí lực lượng bảo đảm về số lượng và chất lượng để thu thập thông tin về tình hình tội phạm, trong đó tập trung xây dựng lực lượng ngoại biên. Kịp thời tiếp nhận, tổ chức thẩm tra, xác minh, phân tích, đánh giá, xử lý thông tin từ các nguồn có liên quan đến tội phạm mua bán người; Chủ động triển khai đồng bộ các biện pháp nghiệp vụ và biện pháp kỹ thuật chuyên biệt để phòng ngừa tội phạm sử dụng không gian mạng, khoa học kỹ thuật thực hiện các

hành vi mua bán người.

- Kịp thời phát hiện, điều tra, đề nghị xử lý đối tượng phạm tội

Để kịp thời phát hiện, ngăn chặn hành vi phạm tội và răn đe những đối tượng có ý định phạm tội hoặc tái phạm, lực lượng BDBP cần tăng cường công tác phát hiện, điều tra, đề nghị xử lý, triệt tiêu những mầm mống của tội phạm. Để nâng cao hiệu quả công tác này, lực lượng BDBP cần tập trung vào những nội dung sau: Áp dụng hiệu quả biện pháp điều tra để làm rõ nguyên nhân, điều kiện phát sinh tội phạm, cơ chế hình thành hành vi phạm tội, yếu tố, tình huống phát sinh tội phạm, các yếu tố thuộc về nhân thân người phạm tội...; Áp dụng các biện pháp điều tra để tác động hạn chế, loại trừ nguyên nhân, điều kiện phát sinh tội phạm mua bán người và kiến nghị với các cơ quan, tổ chức khắc phục, loại trừ những nguyên nhân, điều kiện phát sinh tội phạm mua bán người.

Để thực hiện hiệu quả nội dung này lực lượng BDBP cần: Trực tiếp sử dụng các biện pháp, chiến thuật trong điều tra để đấu tranh trực diện và cảm hoá, giáo dục đối tượng phạm tội, nhất là những đối tượng tái phạm, có tiền án, tiền sự liên quan đến tội phạm mua bán người; áp dụng linh hoạt, sáng tạo các quy định của pháp luật để làm rõ hành vi phạm tội, đề nghị xử lý tội phạm bảo đảm các yêu cầu, nguyên tắc trong đấu tranh, phòng chống tội phạm; chủ động áp dụng các biện pháp ngăn chặn, biện pháp cưỡng chế khác để kịp thời thu thập chứng cứ, tài liệu, vật chứng liên quan để làm rõ bản chất của vụ án. Lực lượng BDBP cần chủ động phối hợp tích cực với Cơ quan điều tra của Công an tỉnh, Viện kiểm sát đề nghị truy tố các vụ án mua bán người, bảo đảm sự nghiêm minh của pháp luật, không để lọt tội phạm hay gây oan, sai trong xử lý tội phạm. Phối hợp trong tổ chức xét xử lưu động đối với một số vụ án trọng điểm, có tính chất nguy hiểm để tuyên truyền, răn đe giáo dục người phục vụ.

- Nâng cao hiệu quả công tác vận động quần chúng trong phòng ngừa tội phạm mua bán người

Công tác vận động quần chúng luôn được xác định là nhiệm vụ chính trị đặc biệt quan trọng, thường xuyên của lực lượng BDBP góp phần xây dựng thế trận quốc phòng toàn dân và an ninh nhân dân vững chắc, bảo vệ vững chắc chủ quyền an ninh biên giới, đấu tranh, phòng chống hiệu quả các loại tội phạm, trong đó có tội phạm mua bán người. Thời gian tới, lực lượng BDBP cần làm tốt các nội dung sau: Thường xuyên coi trọng, nâng cao nhận thức, tinh thần, trách nhiệm của các cấp ủy Đảng, chính quyền địa phương, các cấp, các ngành đối với công tác vận động quần chúng; tiếp tục kiện toàn tổ chức bộ máy, chất lượng đội ngũ chuyên trách, bán chuyên trách thực hiện công tác vận động quần chúng ở cơ sở; phát huy vai trò của người đứng đầu các đoàn thể xã hội, người có uy tín trong dòng tộc, bản làng làm chỗ dựa cho nhân dân trong phòng, chống tội phạm; chú trọng phát triển và nâng cao chất lượng các mô hình tự quản, tự phòng, tự bảo vệ về an ninh trật tự, an toàn xã hội; thường xuyên đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp vận động, kết hợp hình thức vận động vừa rộng rãi vừa cá biệt, phù hợp với từng đối tượng phát huy được sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị trong thực hiện phong trào toàn dân bảo vệ an ninh quốc gia, an ninh biên giới, tích cực đấu tranh, phòng chống tội phạm.

- Tăng cường công tác phối hợp về đấu tranh phòng, chống tội phạm mua bán người

Thực tiễn đấu tranh, phòng chống tội phạm cho thấy các đối tượng phạm tội mua bán người thường có sự móc nối, liên kết giữa các đối tượng ở trong và ngoài nước, hình thành nên các đường dây mua bán người mang tính xuyên quốc gia, xuyên biên giới và diễn ra ở tất cả các tỉnh thành trên cả nước. Do vậy, công tác phối hợp giữa lực lượng BDBP với các cơ quan, tổ chức, lực lượng ở trong nước và với các lực lượng ở nước ngoài là hoạt động mang tính tất yếu, khách quan của công tác phòng ngừa tội phạm. Trong thời gian tới, để tăng cường mối quan hệ phối hợp trong phòng ngừa tội phạm mua bán người, lực lượng BDBP cần thực hiện tốt các nội dung sau:

Nâng cao hiệu quả công tác phối hợp giữa lực lượng BDBP với Công an tỉnh: Lực lượng BDBP cần phối hợp chặt chẽ với Công an tỉnh trong công tác nắm tình hình, trao đổi thông tin, tài liệu về hoạt động phạm tội, làm rõ nguyên nhân, điều kiện phát sinh tội phạm mua bán người; âm mưu, phương thức, thủ đoạn được các đối tượng phạm tội, đặc biệt là cập nhật những thủ đoạn mới được các đối tượng khai thác, thực hiện... Các Đồn biên phòng cần tích cực phối hợp với các lực lượng Công an tại các địa bàn đóng quân để trao đổi về tình hình an ninh biên giới, TTATXH trên địa bàn và các kết quả trong tổ chức thực hiện các biện pháp nghiệp vụ trong phòng ngừa tội phạm mua bán người.

Tăng cường hợp tác quốc tế về đấu tranh phòng, chống tội phạm mua bán người, triển khai có hiệu quả các điều ước quốc tế đa phương về phòng, chống tội phạm mua bán người, như Nghị định thư về việc phòng ngừa, trấn áp và trừng trị hành vi buôn bán người, đặc biệt là phụ nữ và trẻ em, bổ sung cho Công ước về chống tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia của Liên Hợp Quốc; Nghị định thư không bắt buộc về mua bán trẻ em, mại dâm và văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em, bổ sung cho Công ước về quyền trẻ em. Tăng cường triển khai các hiệp định song phương giữa Chính phủ Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam và Chính phủ Cộng hòa nhân dân Trung Hoa về tăng cường hợp tác phòng, chống buôn bán người./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Bộ Chỉ huy BDBP tỉnh Hà Giang (2018), “Báo cáo tổng kết công tác Biên phòng 5 năm từ 2014 - 2018”, Hà Giang.
- [2]. Bộ Chỉ huy BDBP tỉnh Hà Giang, “Báo cáo tổng kết công tác phòng, chống ma túy và tội phạm”, Hà Giang (các năm 2015 đến năm 2021).
- [3]. Quốc hội (2011), Luật phòng, chống mua bán người, Hà Nội.
- [4]. Quốc hội (2015), Bộ luật Hình sự năm 2015, sửa đổi, bổ sung năm 2017, Hà Nội.
- [5]. Quốc hội (2015), Luật Tổ chức cơ quan điều tra hình sự, Hà Nội.